

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3K(131).51
УДК 796.06.331.1/346.2

Краснов В. П.,
кандидат педагогічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ,
Панченко В. Ф.,
старший викладач,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ЦЕНТРИ СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРАВОВІ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

У статті представлено основні правові та фінансово-економічні аспекти, що перешкоджають створенню нормативно-правового комплексу для функціонування центрів студентського спорту в закладах вищої освіти України. Здійснено аналіз нормативно-правових актів із питань фізичної культури і спорту щодо розвитку студентського спорту. Проаналізовано основні нормативні акти забезпечення процесу фізичного виховання в закладах вищої освіти та пріоритетні напрями формування основ здорового способу життя студентів. Встановлено безпосередній зв'язок між проблемою створення нормативно-правового комплексу для організації функціонування центрів студентського спорту в закладах вищої освіти України та питаннями законодавчої невизначеності системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти України, що виникла в ході незавершеної модернізації фізичного виховання.

Ключові слова: фізичне виховання, спорт, студент, заклад вищої освіти, нормативно-правовий акт, центр студентського спорту.

Краснов В. П., Панченко В. Ф. Центры студенческого спорта учреждений высшего образования: правовые и финансово-экономические аспекты. В статье представлены основные правовые и финансово-экономические аспекты, препятствующие созданию нормативно-правового комплекса для функционирования центров студенческого спорта в учреждениях высшего образования Украины. Осуществлен анализ нормативно-правовых актов по вопросам физической культуры и спорта в части касающейся развития студенческого спорта. Проанализированы основные нормативные акты обеспечения процесса физического воспитания в учреждениях высшего образования и приоритетные направления в формировании основ здорового образа жизни студентов. Установлено непосредственную связь между проблемой создания нормативно-правового комплекса для организации функционирования центров студенческого спорта в учреждениях высшего образования Украины и вопросами законодательной неопределенности системы физического воспитания соискателей высшего образования высших учебных заведений Украины, возникшей в результате незавершенной модернизации физического воспитания.

Ключевые слова: физическое воспитание, спорт, студент, учреждение высшего образования, нормативно-правовой акт, центр студенческого спорта.

Krasnov V., Panchenko V. Student sports centers in higher education institutions: legal, financial and economic aspects. The article presents the main legal, financial and economic aspects that prevent the creation of a legal framework for the functioning of student sports centers in higher education institutions of Ukraine. The analysis of normative-legal acts on the issues of physical culture and sports on the development of student sports is carried out. The main normative-legal acts of ensuring the process of physical education in higher education institutions and priority areas of forming the foundations of a healthy lifestyle of students are analyzed. There is a direct link between the problem of creating a legal framework for the organization of student sports centers in higher education institutions of Ukraine and the legal uncertainty of the system of physical education of higher education institutions of Ukraine, which arose during the incomplete modernization of physical education.

The article outlines the problematic issues of legal and economic nature that arise in the creation and organization of financial and economic activities in sport clubs of higher education institutions to ensure the development of student sports. We believe that the delay in creating conditions for the activities of student sports centers in higher education institutions of Ukraine prevents effective and full integration of domestic education into the European and world educational space.

Keywords: physical education, sports, student, institution of higher education, legal act, center of student sports.

Постановка проблеми. Відповідно до Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) з питання «Про стан розвитку фізичного виховання у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації» (протокол № 8/4-18 від 01.12.2014 р.) серед іншого було ухвалено наступне:

- до 30.06.2015 р. створити базу даних стану фізичного виховання та спортивно-масової роботи у закладах вищої освіти України (далі – ЗВО) та організувати її щорічне оновлення;
- забезпечити розроблення нормативно-правових актів щодо організації фізичного виховання зі студентами у ЗВО з упорядкованим узгодженням із вимогами Болонського процесу;
- передбачити заходи, що знизять вартість підготовки фахівців із вищою освітою за державним замовленням;
- розробити проект Положення про центри студентського спорту (далі – ЦСС) у ЗВО України з метою створення умов для їх системної роботи.

Підґрунтям цього рішення стало надання ЗВО автономії, що передбачає самостійність, незалежність і відповідальність ЗВО у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових

досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності у межах, встановлених Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII [1]. При цьому створення ЦСС у ЗВО, як структурних підрозділів, мало на меті забезпечення покращення спортивно-масової роботи зі студентами на етапі модернізації системи фізичного виховання у ЗВО, в основі якої передбачалось виведення навчальної дисципліни «Фізичне виховання» з навчально-виховного процесу ЗВО. Варто вказати, що питання унормування діяльності ЦСС, як структурних підрозділів ЗВО, мало багаторічне обговорення серед фахівців. Однак вперше ЦСС ЗВО були офіційно запроваджені Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 17.11.2009 р. № 1724-VI, при цьому їх створення і діяльність, як суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, має здійснюватись відповідно вимог Положення про ЦСС ЗВО, затвердженого виключно постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) [2].

Водночас, враховуючи загострення проблем пошуку ефективних шляхів покращення системи фізичного виховання студентів під час навчання у ЗВО, наказом МОН від 15.05.2015 р. № 534 було утворено міжвідомчу робочу групу з модернізації системи фізичного виховання у ЗВО. За результатами роботи цієї робочої групи було розроблено Рекомендації керівникам ЗВО «Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах» (лист МОН від 25.09.2015 р. № 1/9-454). Однак їх зміст не передбачав спортивну підготовку студентів у таких структурних підрозділах, як ЦСС ЗВО.

Крім того, МОН ускладнило невизначеність щодо майбутнього фізичного виховання і спортивної підготовки студентської молоді власне науково-педагогічними працівниками у ЗВО шляхом скасування 16.12.2019 р. наказу МОН від 1101.2006 р. № 4 «Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах». Проте варто відмітити, що законодавчо закріплені завдання щодо діяльності ЦСС ЗВО не передбачають цим структурним підрозділам проводити фізичне виховання та масову спортивну роботу серед студентів – мають ЦСС ЗВО забезпечувати підготовку спортсменів високого класу з числа студентів до участі у чемпіонатах Європи та світу серед студентів з видів спорту, визнаних в Україні, Всесвітніх універсиадах [2].

Незважаючи на високий рівень зацікавленості центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері освіти і науки та у сфері фізичної культури та спорту, громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості учнів та студентів до розвитку студентського спорту, нормативно-правові акти щодо створення та діяльності ЦСС у ЗВО урядом країни не ухвалені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Необхідність всебічного дослідження проблеми розвитку особистості та важливим засобом формування вольових якостей студентської молоді засобами фізичного виховання пояснюється постійним зниженням інтересу у студентів ЗВО до занять з фізичного виховання, тренувань у спортивних секціях та гуртках, невміння самостійно організувати фізкультурно-оздоровчі заняття в домашніх умовах тощо. Проблеми модернізації фізичного виховання та спортивної підготовки студентської молоді привертає увагу фахівців різних галузей. Так, теоретичним підґрунтям для розроблення проблеми формування цілеспрямованості в студентській молоді засобами фізичного виховання стали праці В. Ареф'єва, Д. Бінецького, Л. Волкова, Н. Довгань, М. Зубалія, С. Рубінштейна, О. Тимошенко та інших [3].

Теоретичне обґрунтування напрямів модернізації фізичного виховання та розвитку студентського спорту з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду й особливостей його організаційно-методичного забезпечення відображено в наукових доробках Є. Імаса, М. Дутчака, Є. Приступи, С. Присяжнюка, В. Краснова та інших [4].

Водночас наукових досліджень, які торкаються питань правового, фінансового забезпечення створення і діяльності ЦСС на базі ЗВО небагато – О. Попрошаєв (створення ЦСС), В. Панченко (економічне обґрунтування підготовки спортсменів високого класу у ЗВО та інші [5, 6].

Мета дослідження – теоретично розкрити правові та фінансово-економічні аспекти, що перешкоджають створенню нормативно-правового комплексу для функціонування ЦСС у ЗВО.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення нормативно правових актів, інших джерел інформації та практичного досвіду фахівців щодо створення ЦСС у ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виступи української студентської збірної у змаганнях Всесвітніх універсиад, Європейських студентських іграх, чемпіонатах світу та Європи серед студентів, досягнення спортсменами високих спортивних результатів є відображенням її соціального та економічного розвитку країни, можливістю піднесення авторитету держави у світовому спортивному співтоваристві. Необхідність створення ЦСС у ЗВО для підготовки спортсменів високого рівня до участі у змаганнях світового та Всеукраїнського рівнів є вкрай амбітним державним проектом.

З метою фінансової підтримки та активізації ЗВО в умовах наданої їм автономії для створення до кінця 2020 року перших 25 ЦСС ЗВО у Державній цільовій соціальній програмі розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року було передбачено фінансування з державного бюджету всього 189 млн. 405 тис. грн., із них: 42 млн. 090 тис. на 2018 рік, 63 млн. 135 тис. на 2019 рік та 84 млн. 180 тис. на 2020 рік. Крім того, з місцевих бюджетів та інших джерел Вінницької, Волинської, Кіровоградської, Тернопільської та Чернівецької обласних державних адміністрацій – 8 млн. 650 тис. грн. [7].

Крім того, з метою встановлення певної відповідальності Постановою КМУ від 21.03.2016 № 212 «Про внесення зміни до пункту 6 типової форми контракту з керівником державного вищого навчального закладу» зміст типової форми контракту з керівником ЗВО доповнено додатковим зобов'язанням – відповідальність за розвиток і модернізацію змісту, форм фізичного виховання студентів, студентського спорту та відповідної матеріально-технічної бази, підготовку та оприлюднення щорічного звіту про стан фізичного виховання і спорту у ЗВО [8].

Проте за можливості ЗВО отримати фінансову підтримку, встановлення відповідних керівникам ЗВО зобов'язань ЦСС не було створено. Деякі ЗВО державної форми власності на базі спортивних клубів самостійно створили ЦСС, що підтверджується інформацією на відповідних веб-сайтах цих ЗВО, однак на яких засадах організована їх діяльність невідомо. При цьому у ЗВО, в яких на власний ризик було створено ЦСС наказом ректора, жодних звітів, передбачених вимогами типового контракту з керівником ЗВО, не знайдено. Слід вказати, що МОН не забезпечило ЗВО типовою формою для

щорічної звітності про стан фізичного виховання і спорту у ЗВО. Між тим, відсутність щорічної звітності про стан фізичного виховання і спорту у ЗВО відповідно до Постанови КМУ від 21.11.2018 р. № 982 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою якості освіти» є одним із критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти [9].

Варто вказати, що у тих ЗВО, де попередньо було створено 3 і більше спортивних клуби в одному ЗВО, під час перевірок фінансово-господарської діяльності цих ЗВО у контролюючих органах виникали наступні питання:

- яка мінімальна кількість змагань, в тому числі міжнародного рівня, має бути забезпечена ЗВО відповідним фінансуванням;

- чи належать до компетенції МОН міжнародні змагання, турніри та спортивні фестивалі, якщо ці заходи не погоджені керівництвом МОН і не включені у Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України на рік;

- чи підпадає участь студентів, які є спортсменами з високим рівнем підготовки, у Всеукраїнських і міжнародних змаганнях, під ознаки такого виду занять, як «професійний спорт» та чи має право ЗВО державної форми власності фінансувати участь студента-спортсмена у цих міжнародних змаганнях;

- який відсоток фінансування від загальної суми надходжень до ЗВО має бути передбачений для забезпечення тренування спортсменів з високим рівнем підготовки, які в свою чергу офіційно є членами спортивних асоціацій, федерацій, фізкультурно-спортивних товариств;

- чи враховується рівень спортивної підготовки, чисельність студентів, які систематично беруть участь у тренуваннях і змаганнях, у загальний рейтинг серед ЗВО України та Світу;

- чи має право ЗВО державної форми власності використовувати власні кошти на утримання студентів-спортсменів у приватних спортивних клубах та/або утворювати власні дитячо-юнацькі спортивні школи;

- яка мінімальна штатна чисельність тренерів з відповідним посадовим окладом має бути у спортивному клубі, який є структурним підрозділом ЗВО державної форми власності;

- чи має право ЗВО на договірній основі залучати приватні спортивні клуби з оплатою тренування студентів в цих спортивних клубах;

- чи має право ЗВО державної форми власності здійснювати фінансування необмеженої чисельності навчально-тренувальних зборів студентів-спортсменів;

- чи має право студент навчатись в одному ЗВО, а офіційно тренуватись на безоплатній основі у спортивному клубі іншого ЗВО;

- чи має право ЗВО державної форми власності здійснювати витрати на спортивну підготовку студентів, які зараховані для тренування до Центрів олімпійської підготовки, а також відрядження на змагання, що включені в Календарний план цих Центрів;

- чи має бути однаковою вартість навчання у ЗВО як для студентів, які навчаються за кошти фізичних та/або юридичних осіб і не бажають займатись спортом та не використовують спортивні об'єкти ЗВО, так і для тих студентів, які виявили бажання займатись спортом і також навчаються за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

Зазначені питання є нагальними в системі організації підготовки спортсменів з високим рівнем підготовки, які є здобувачами вищої освіти ступеня бакалавра (магістра) і тісно пов'язані у як правовому полі, так із питань фінансування та ведення господарської діяльності у ЗВО.

Також без сумніву контрольно-ревізійними органами вважатимуться недоцільними витрати на утримання одночасно двох структурних підрозділів ЗВО, якими є кафедра фізичного виховання і в майбутньому ЦСС, які мають функціонувати в межах однієї спортивної матеріальної бази цього ЗВО. При цьому науково-педагогічні працівники кафедри і в майбутньому тренери ЦСС ЗВО будуть відчувати різницю в посадових окладах відповідно тарифної сітки. В ході нашого дослідження нормативно-правової бази з питань спортивної підготовки студентів в умовах функціонування ЗВО державної форми власності виявлено, що ЗВО не зацікавлені у збільшенні витрат на забезпечення ЦСС, діяльність яких законодавчо невизначена повною мірою і водночас веде до значного зростання середньої вартості підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого фахівця в ЗВО.

Слід вказати, що середня вартість підготовки розраховується відповідно до Методики розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, затвердженої Постановою КМУ від 20.05.2013 р. № 346 [10].

Відповідно до вимог цієї Методики ЗВО подають державному замовникові, до сфери управління якого вони належать, дані про показники вартості підготовки одного кваліфікованого фахівця, за встановленою державним замовником формою, а також детальні розрахунки. При цьому державний замовник має право зменшити (без подальшої компенсації) обсяг фінансування певного ЗВО за рахунок видатків споживання загального фонду державного бюджету до 15 відсотків його річного обсягу у випадках порушення бюджетного законодавства, що визначено вимогами Постанови КМУ від 24.12.2019 р. № 1146 «Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності». Слід враховувати, що аналіз тенденцій світових освітніх систем свідчить про їх поступове вдосконалення, проте сам процес їх адаптації до нових умов економічного, соціального характеру йде вкрай повільно, що можна розглядати як ознаку певної кризи [11].

Висновки. Перспективи подальших досліджень. Встановлено, що незаперечним фактом гальмування створення нормативно-правового комплексу для організації функціонування ЦСС у ЗВО є законодавча невизначеність системи фізичного виховання здобувачів вищої освіти, не здійснено її реальної модернізації та відсутність належних умов для розвитку спорту вищих досягнень у переважній більшості ЗВО України, при цьому скасовано переважну більшість з

понад 40 нормативних актів, положень, інструкцій, що регламентували фізичне виховання у ЗВО [12].

Значною перешкодою у створенні ЦСС у ЗВО є неврахування у напрямі «Спорт вищих досягнень» Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженої Постановою КМУ від 04.11.2020 р. № 1089, питання нормативно-правового та фінансового забезпечення створення та діяльності ЦСС у ЗВО.

Проведене дослідження не висчерпує всіх аспектів проблеми забезпечення діяльності ЦСС у ЗВО. Перспективним може бути вивчення питання створення опорних ЦСС у декількох ЗВО України (класичний, технічний, профільний, технологічний, педагогічний тип ЗВО) з власною потужною спортивною базою і відповідною фінансовою підтримкою центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки. Вважаємо, що зволікання з реалізацією створення умов для діяльності ЦСС у ЗВО України унеможливує ефективну і повну інтеграцію вітчизняної освіти до загальноєвропейського та світового освітнього простору.

Література

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 25.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

2. Про внесення змін до Закону України "Про фізичну культуру і спорт" : Закон України від 17.11.2009 р. № 1724-VI. Дата оновлення: 01.04.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-17#Text>.

3. Висоцький В. А., Калугін І. Г., Коваленко О. В., Линник А. М. Формування цілеспрямованості в студентської молоді засобами фізичного виховання : Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. – Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. – Випуск 3 (123) 20. – С. 29-33.

4. Імас Є. Організаційно-методичні засади розвитку студентського спорту: вітчизняний та зарубіжний досвід / Є. Імас, М. Дутчак, У. Катерина // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. - 2018. - № 2. - С. 89-97.

5. Попрошаєв О. Питання створення центрів студентського спорту на базі вищих навчальних закладів України / Олександр Попрошаєв // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (12-13 трав. 2016 р.). - Львів, 2016. - С. 142 - 146.

6. Панченко В. Ф., Панченко Н. В. Економічне обґрунтування підготовки спортсменів високого класу у вищих навчальних закладах України. Науково-методичний журнал Донецького нац. ун-ту : Теорія і практика фізичного виховання. – Донецьк : ДонНУ, 2010. Спец. вип. 2. – С. 572–578.

7. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. № 115. Дата оновлення: 04.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF#Text>.

8. Про внесення зміни до пункту 6 типової форми контракту з керівником державного вищого навчального закладу : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.03.2016 № 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212-2016-%D0%BF#Text>.

9. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою якості освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/982-2018-%D0%BF#Text>.

10. Методика розрахунку орієнтовної середньої вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 р. № 346. Дата оновлення: 31.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/346-2013-%D0%BF>.

11. Ареф'єв В. Г., Краснов В. П., Костенко М. П. Стан і перспективи розвитку вищої освіти : Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт: зб. наукових праць. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – Випуск 4 (98)18. – С. 8-11.

12. Краснов В. П. Фізичне виховання. Навчальний посібник. / В. Й. Кійко, С. І. Присяжнюк, В. Ф. Панченко, М. О. Третяков, Р. Т. Раєвський // – К.: Центр учбової літератури, 2007 р. – 192 с.

References

1. Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrayiny vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

2. Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny "Pro fizychnu kul'turu i sport" : Zakon Ukrayiny vid 17.11.2009 r. № 1724-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1724-17#Text>.

3. Vysots'kyu V. A., Kaluhin I. H., Kovalenko O. V., Lynnyk A. M. Formuvannya tsilespryamovanosti v student-s'koyi molodi zasobamy fizychnoho vykhovannya : Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M.P.Drahomanova : Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizychna kul'tura i sport): zb. naukovykh prats' / – Kyiv: Vydavnytstvo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2020. – Vypusk 3 (123) 20. – S. 29-33.

4. Imas YE. Orhanizatsiyno-metodychni zasady rozvytku student-s'koho sportu: vitchyznyanyy ta zarubizhnyy dosvid / YE. Imas, M. Dutchak, U. Kateryna // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. - 2018. - № 2. - S. 89-97.

5. Poproshayev O. Pytannya stvorennya tsentriv student-s'koho sportu na bazi vyshchykh navchal'nykh zakladiv Ukrayiny / Oleksandr Poproshayev // Problemy aktyvizatsiyi rekreatsinyo-ozdorovchoyi diyal'nosti naselennya : materialy KH Vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastyu. - L'viv, 2016. - S. 142-146.

6. Panchenko V. F., Panchenko N. V. Ekonomichne obgruntuvannya pidhotovky sport-smeniv vysokoho klasu u vyshchykh navchal'nykh zakladakh Ukrayiny. Naukovo-metodychnyy zhurnal Donets'koho nats. un-tu : Teoriya i praktyka fizychnoho vykhovannya. – Donets'k : DonNU, 2010. Spets. vyp. 2. – S. 572-578.

7. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi tsil'ovoyi sotsial'noyi prohramy rozvytku fizychnoy kul'tury i sportu na period do 2020 roku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 01.03.2017 r. № 115. Data onovlennya: 04.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-%D0%BF#Text>.

8. Pro vnesennya zminy do punktu 6 typovoyi formy kontraktu z kerivnykom derzhavnogo vyshchoho navchal'noho zakladu : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 21.03.2016 № 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/212-2016-%D0%BF#Text>.

9. Pro zatverdzhennya kryteriyiv, za yakymy otsynuyet'sya stupin' ryzyku vid provadzhennya hospodars'koyi diyal'nosti u sferi vyshchoyi osvity ta vyznachayet'sya periodychnist' provedennya planovykh zakhodiv derzhavnogo nahlyadu (kontrolyu) Derzhavnoyu sluzhboyu yakosti osvity : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 21.11.2018 r. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/982-2018-%D0%BF#Text>.

10. Metodyka rozrakhunku oriyentovnoyi seredn'oyi vartosti pidhotovky odnogo kvalifikovanoho robitnyka, fakhivtsya, aspiranta, doktoranta : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 20.05.2013 r. № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/346-2013-%D0%BF>.

11. Aref'yev V. H., Krasnov V. P., Kostenko M. P. Stan i perspektyvy rozvytku vyshchoyi osvity : Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya № 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoy kul'tury / fizychna kul'tura i sport: zb. naukovykh prats'. – K. : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2018. – Vypusk 4 (98)18. – S. 8-11.

12. Krasnov V. P. Fizyчне vykhovannya. Navchal'nyy posibnyk. / V. Y. Kiyko, S. I. Prysyzhnyuk, V. F. Panchenko, M. O. Tretyakov, R. T. Rayevs'kyy // – K.: Tsentр uchbovyyi literatury, 2007 r. – 192 s.

DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3K(131).52
УДК 373.3.016:796.323.2

Красов О.І.,
викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту,
ДВНЗ «Переяслав – Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди», Переяслав.
Юзковець І.О.
викладач кафедри спортивних ігор,
ДВНЗ «Переяслав – Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди», Переяслав.

ЗАСТОСУВАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЕЛЕМЕНТАМ БАСКЕТБОЛУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Одним з найбільш цікавих видів рухової діяльності для дітей молодшого шкільного віку є маніпуляції та ігри з м'ячем. Відомо, що руховий досвід дитина набуває при виконанні фізичних вправ – спеціально підібраних, методично правильно організованих рухів та складних видів рухової діяльності. Одним з найбільш ефективних є вправи з м'ячами. Рухливі ігри з елементами баскетболу сприяють своєчасному фізичному розвитку і підвищенню фізичної роботоzдатності молодших школярів, сприяють розвитку складових координаційних здібностей – ритмічності, узгодженості рухів, орієнтації у просторі, вестибулярної стійкості. У статті розкрито питання, щодо доцільності застосування рухливих ігор у фізичному вихованні учнів загальноосвітньої школи. Представлено рухливі ігри з елементами баскетболу, які доцільно проводити з учнями молодшого шкільного віку.

Ключові слова: рухливі ігри, спортивні ігри, баскетбол, молодші школярі.

Красов О., Юзковец І. Применение подвижных игр в процес се обучения элементам баскетбола младших школьников.

Одним из самых интересных видов двигательной деятельности для детей младшего школьного возраста являются манипуляции и игры с мячом. Известно, что двигательный опыт ребенок приобретает при выполнении физических упражнений – специально подобранных, методически правильно организованных движений и сложных видов двигательной деятельности. Одним из наиболее эффективных является упражнения с мячами. Подвижные игры с элементами баскетбола способствуют своевременному физическому развитию и повышению физической работоспособности младших школьников, способствуют развитию составляющих координационных способностей – ритмичности, согласованности движений, ориентации в пространстве, вестибулярной устойчивости. В статье раскрыты вопросы, о целесообразности применения подвижных игр в физическом воспитании учащихся общеобразовательной школы. Представлены подвижные игры с элементами баскетбола, которые целесообразно проводить с учащимися младшего школьного возраста.

Ключевые слова: подвижные игры, спортивные игры, баскетбол, младшие школьники.

Krasov Oleksandr, Yuzkovets Iryna. Moving games application in basketball elements teaching with junior schoolchildren.

Junior school age is an extremely important period in a child's development. This age is the foundation of general physical development. Interests and habits, character and skills are formed. Physical education should be organized in way to instill an interest in physical education for each student. This is the key to health and harmonious child's development. Physical education in secondary schools is an integral part of the pedagogical process of educating a personality forming. Laws and principles of doing exercise should improve children's health. Constant and sufficient physical activity is required to maintain and improve the level of physical health. A variety of tools are used at school to solve the problems of physical culture and health work. Physical exercises are